Rimaszombat, 1906. augusztus 12. 32. szám. Huszonhetedik évfolyam.

Szerkesztőség:
Rimaszombatban, Pokorágyi-uteza 1. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés dija:
Egész évre . . 8 korona
Fél évre . . 4 korona.
Negyedévre . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT
VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:
Rimaszombat, Pokorágyi-uteza 1. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés dija:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Nyilttér:
Egy sor . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legczélszerübben posta-utalvány utján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Köztisztaság.

Manapság már mindenki arra törekedik, hogy egészsége megóvása érdekéből, ha nagy anyagi áldozattal is, megtegye mindazt, a mi az ember életének hosszúvá tételére föltétlenül — lehet mondani első főtényezőnek — szükséges és első kötelessége az embernek a köztisztaság letesitése és biztositása.

Az orvosi tudomány már a mai században felfedezte és meghóditotta mindazt, a mit valóban emberi ésszel és törekvéssel el lehet érni arra, hogy egy ember egészsége, testi állapota a sokféle betegség ellen megvédelmeztessék és ha beteg a test, az sikeresen gyógyittassék. Ha szakmunkákat és a lapokat olvassuk, bámulatba ejti az embert az orvosi tudomány terén felfedezett sikeres gyógyitási módszer és a gyógyszerek alkalmazása.

Igaz, hogy halál ellen nincsen orvosság és ha az ember szervezete a kor emelkedésével gyengül és felmondja a szolgálatot, az orvosi tudomány befejezte hivatását, de a meggyengült testet lehet foldozgatni, javitgatni és pár évre még az életet megtartani.

Hogy pedig az orvosi tudománynak és magunknak is segitségére legyünk, igyekezzünk egészségünket, addig mig szervezetünk ép és erős, idő előtt megóvni, ápolgatni. Erre legbiztosabb a köztisztaság ápolása.

Az állam mindent elkövet e téren, hogy állampolgárai egészségét a sokféle ragályos és járványos betegség ellen megvédelmezze. Nyilvánul pedig ez a közegészségügy rendezésében és az erre vonatkozó intézkedések megtételében, a törvények és rendeletek végrehajtásában. Az állam ide vonatkozó intézkedéseit átveszi az önkormányzattal biró vármegye, a város és község s saját hatáskörében és anyagi áldozattal is kötelessége ily irányban eljárni. A rendőri közigazgatásnak, melynek feladata végrehajtani a törvényt és rendeletet, végig kell járni az utczákat, sőt be kell tekintenie a polgár magán udvarába és lakásába is, vajjon nincsen-e lustaságból vagy tudatlanságból eredő mulasztás. Végre van-e hajtva mindaz, a mi az ember tiszta egészséges élet módjához feltétlenül szükséges?

Ha pedig nincsen végrehajtva, akkor hatósági uton kell parancsolni, intézkedni és végre még büntetni is.

Maradjunk csak városunk határán belül.

Örvendetesen észleljük, hogy pár év óta más élet költözött be városházunk tanácstermébe és ennek az eredménye az, hogy a város fejlődik és halad. Egyik oka ennek, hogy uj emberek váltották fel a régieket, uj eszme és látókörrel. A vaskalap, mint nálunk szokás-mondás, lekerült a fejről, nem szoritja többé azt, de még a szögről is és ott emészti már most a rozsda valahol a lomtárban. Igy van ez helyesen.

Az uj emberekkel uj tervek, uj intézmények létesittettek, a régiek pedig, ha egyszerre nem is, fokozatosan nyernek javitást. Észleljük ezt mindenütt, ahol a város ügyéről, a köz- és magánérdekről van szó.

De még van egy nagy hiány: még ma sincs vizvezetékünk és pénz hianyában remény is alig van arra, hogy egyhamar legyen. Nem kell orvosi véleményt kérni, sem orvosi könyveket olvasni, mert laikus polgári észszel is rájövünk arra, hogy ez nagy hiba és az a sok mosadék szenyviz, amit az utczákra kiöntenek és ottan erjed és terjed szét a város levegőjében bűzzel, bacilussal, bizony egészségünk megrontására hat.

Tessék végigjárni az utczákat és mindenki igazat fog nekünk adni. Nincs erre semmiféle eszköz, sem mód nálunk, hogy ezt a járványt és betegséget terjesztő szenyvizet eltávolitsuk, mint egyedül a nyári napsugár, mely erejével felszáritja. Hány ember szivja fel az abból életre kelt baczilusokat és hány embert dönt sirba.

Ha orvosainkat megkérdeznénk, kiknek sok fejtörést es álmatlan éjszakát okoz, e bajon segiteni talán tudnának az ebből eredő halálesetekre megközelitő statisztikát adni, de talán jobb, hogy mi nem tudjuk, mert nagyobb lenne rémületünk.

Nem kivánhatjuk városunktól, hogy holnap mindjárt kezdesse meg a vizvezeték aknázását és az első cső lefektetését, mert erre a mostani viszonyok között anyagilag teljesen képtelen.

A felvett városi kölcsönnek már van jó helye és nem követelhetjük egy ujabbi kölcsön felvételét, de azon óhajtásunkat, hogy ezen a bajon addig is, mig a vizvezeték létesithető lesz, segittessék valami uton-módon, nem vehető és nem is fogja senki rosz néven venni.

Panaszkodik mindenki; de azért senki sem tesz semmit, mert nem találja meg az utat és módot arra, hogy miképen lehetne e baczilus fészket megszüntetni.

Mi nem vagyunk szakértők, tehát nem tudunk a megoldásra módszert ajánlani. Hanem igen is helyes intézkedéseknek találnánk, ha a közegészségügy őrei és emberei: az orvosok összeülnének, és bizton állithatjuk, hogy valamit csak ki tudnának egyelőre találni.

Talán jó lenne az öntöző városi kocsival és az utczasöprőkkel a piszkot legalább naponta egyszer leöntöztetni és levezettetni, a mi a port és a sokféle más piszkot is, mely az utczákon hever, levinné, vagy pedig készittetni kellene egy olyanféle kocsit mint a szemétkihordó kocsik, a melyek minden nap reggel vagy este

TÁRCZA.

Szent hangok.

(Dics: 79.)

Óh minden jóknak kútfeje!
Éltünk világa, ereje
Felséges atyánk, mi istenünk!
Im, együtt a jók — hivekkel,
Telt szivünkbe' igaz hittel,
Szent színed előtt megjelenünk.

Feljöttünk te szent házadba,
Hogy letegyük oltárodra
Áldozatunk. — s tovább is kérjünk;
Kérjük áldó kegyelmedet
Áraszd ki ránk! szent lelkedet!
Légy tovább is védőnk, vezérünk!

Gyengék vagyunk mi, isteni
Törvényeid betölteni
Magunkba, ha nem állsz mellettünk.
Segélj! segélj szent lelkeddel!
Tölts be égi kegyelmeddel!
Terjeszd ki karodat felettünk!

Oszlasd bennünk a homálynak —
Lelkünket boritó árnynak
Fellegborúja — sötétségét!
Hogy lássuk tisztán, szeressük
A jót; azt hiven kövessük!
Őrizd meg szivünknek épségét!

Hogy járván az igazságnak
Ösvényét: a gonoszságnak
Ne hajtsunk csábitó szavára.
Kegyelmed mig által hatolt
Keblünkbe fel mi gyulad át,
Tiszta lánggal égjen oltára.

Lelkünk igaz áldozatra
Buzdulva, vágyva szét ma
Hozzád, — vágyva óhajt utánad.
Vágyva hozzád bontja szárnyát,
Óh hallgasd meg hő imáját!
Leljen meghallgatásra nálad!

Adj imánkra édes választ!
A fény mit szent lelked áraszt
Rank: töltse be valónk teljesen!
Lelkünk forró — hő érzését,
Ajkunk esdő rebegését
Menny és atyánk vedd kedvesen!

Teljes a föld jóságoddal,
Kisugárzó irgalmaddal,
Mely kegyesen megbocsát, feled.
Óh bocsass meg! és fogadj be
Bennünket is kegyelmedbe!
Hogy legyünk mi teljesen tied!

Borsody Béla.

A mező költészete.

Irta HORVÁTH ZOLTÁN.

Ott terem az igazi költészet künn a szabadban atyámfiai, nem a négy fal között és ha van is idebenn némi része a szobákban meg boros kancsók mámora mellett, ez az utóbbi ugy viszonylik az elsőhöz, mint a vakandokturás a Csimborasszo csucsához.

Nézzétek meg azt a virághimes rétet, amelyben a zöld fű között ott tarkállik a sok, ezer meg ezer fehér, piros, kék, sárga virág százféle szinárnyalatban és ezt látva, mondjátok meg igaz lelketekre: tudnátok-e ennek a sok pompának csak századrészét is utánozni, ami itt pazar kézzel szét van szórva, hogy a szegény koldus is lábaival taposhat rajta?!

Bizony itt termettek a legszebb, legigazabb magyar dalok, amelyek többnyire egy-egy természeti képpel kezdődnek.

Maga Petőfi, a költőkirály is csak ennyit tud mondani elragadtatásában:

„Óh természet, óh dicső természet,
Mely nyelv merne versenyezni véled?“

Ebből a rengeteg nagy költői műből, ami a mezőkön szét van szórva, lássunk egy-két költeményt.

Az ostoba ember, ha tudományos is, elmondja nagy szárazon, hogy ez pongyola pitypáng, annyi mint taraxacum officinale. Azután azt hiszik az avatatlanok meg a stréberek, hogy ez a növénytani tudomány. Az igazi tudomány egészen más: megfigyeli a virág életét, jóformán kilesi szirmainak feslését, tanuja azok életének, szerelmének, gyönyörködik a gyümölcs alakulásában és fejlődésében, szóval ez korántsem próza, hanem magasabb költészet.

Itt a Rima partján, himes réttől körülvéve, bokroktól elrejtve, többfelé virágzik egy Kanadából ideszakadt növény: a kétnyári ligetéke, ligetszépe vagy csészekürt, tudományos nevén Oenothera biennis.

Ennek a növénynek a gyökerét saláta gyanánt meg lehet enni, azért sok helyen termesztik is. Igy vadulhatott el. A rimaszombati temető egyik sarkán, a jeltelen sirdombok fölött is meglehetősen sok ligetéke virágzik.

Régen figyelem már ezt az érdekes virágot. Valóságos órajelző virág ez, a minthogy igen sok virág más és más órában szokott kinyilni; sőt a virágok nyilása naptárba is foglalható, mert van egy-két télen viritó növényünk is.

A ligetéke nyáron virit junius, julius és augusztus hónapokban, szeptemberben is van még s ha szép az ősz, elvétve október elején is virul.

Virágnyilása az esti szürkületet jelzi. Naplemente előtt nem szokott kinyilni, csak mikor már leáldozott a nap. Ugy hogy valóságos éji virágnak mondható.

Nagy kénsárga virágai kellemes illatuak és a szár végén betetőző füzért alkotnak.

De figyeljünk. A nap már megtette utjának javarészét az égbolt azurján és nagyon lefelé hajlik tüzes aranykorongja. Ekkor menjünk ki fölkeresni a ligetszépe virágjait.

Nézzük meg a bimbóit, a melyek már ugy duzzadoznak, hogy a négy rozsdaszöldes szinü kehelylevél itt-ott egész csikokban elválik egymástól és előkandikálnak a sárgás szirmok szélei.

Üljünk le a virágok mellé a fübe és várjunk türelmesen naplementig. Addig nem is szükséges odanézni, mert addig nem történik változás.

Ha a nap biborszinre vált tekintettel utolsó búcsúsugarait szétlövellve, alámerült az égbolt szélén, akkor

felmeritenék a házak előtt a mosadékvizeket és lehordanák a Rimába.

Valóban nem tudjuk, miképen lehetne e bajon segiteni, mert nem értünk hozzá, de mégis a mozgalmat meg kellene inditani és lehetetlen, hogy valami üdvös terv kevés költséggel ki ne kerülne tapasztalt orvosaink vagy épitészeink tanácskozásaiból.

Ajánljuk tehát a kérdés megfontolását elsősorban buzgó és ifju polgármesterünk becses figyelmébe, azután pedig az orvosok szakértelmébe, kiknek annyi sok aggodalmat okoz e baj.

Rövid idő alatt meglehetne a kérdést tárgyalni és legalább megnyugtatnánk a közönséget abban az irányban, hogy mi a várostól telik, készséggel megteszi polgárai érdekében. — Nem kell mellőzni és kimélni a polgárokat sem, kisebb anyagi áldozatot saját egészségök biztositása czéljából nekik is erkölcsi kötelességük hozni.

Legközelebb ezzel kapcsolatosan más kérdéssel fogunk foglalkozni, addig pedig még egyszer ajánljuk ezt városunk közönségének figyelmébe is.

Uj cselédtövény alkotása.

Már az 1894-ik évi alföldi sztrájk nyomán igen sok panasz került felszinre a cselédség köréből, amelyek nyilvánvalóvá tették, hogy az 1876 évben életbeléptetett cselédtörvény jórészben elavult és hogy a jelen gazdasági és társadalmi viszonyokkal számoló uj cselédtörvény alkotására sürgős szükség van.

1896-ban a belügyminiszter megbizásából Tallián Béla volt földmivelésügyi miniszter, akkor békésmegye főispánja egy uj cselédtörvényjavaslatot dolgozott ki, amelyet tárgyalás czéljából az „OMGE"-nek is megküldött, ez kikérve az összes gazdasági egyesületek véleményét a törvényjavaslatot alaposan átdolgozta, véleményes jelentésével a belügyminiszterhez felterjesztette.

Azóta 10 év mult el, de uj cselédtörvényjavaslat előkészületeiről mitsem hallottunk, sőt ezen nagy tanulmánynyal készült és igen sok adattal felszerelt beadvány a belügyminiszteriumban fel sem található. Látszik, hogy ezen akcziót nem komoly megfontolás, hanem csak a helyzet pillanatnyi kényszere szülte, hogy a kormány valamit tenni látszassék, de uj cselédtörvény alkotására sohasem gondolt.

Már ezen egyesületnek körében folytatott tanulmányok meggyőztek arról, hogy a cseléd kérdés mizériáit nagyrészt uj cseléd törvény alkotásával lehet csak orvosolni. S ezen mizériák egyaránt sujtják a munkaadót, mint a cselédet is, miután a jelenlegi cselédtörvény sem a cselédet nem védi a munkaadó visszaélései ellen, sem a cselédtartó gazdát a cseléd hanyagsága s legfőkép pedig vándorló hajlama ellen.

Az 1876. XIII. törvényczikk különösen szocziális irányu intézkedésekben hiányos, ami aztán igen sok visszaélésre s amint az eredmények mutatják, cselédsztrájkra vezetett. A közgazdasági szakosztályban elhangzott előadások mindegyike sorolt fel ilyen visszaéléseket s mindegyike hangsulyozta is annak a szükségét, hogy az uj cselédtörvényben gondoskodás tárgyát képezze az, hogy a cselédnek a munkaadó részéről való kizsákmányolása megakadályoztassék.

Igy csak rövidesen emlitjük meg, hogy a Dunántul is igen sok helyen a bérgabona nem kellő minőségben lett kiszolgáltatva, hogy a bérgabona nem az uj mérték szerint, tehát hl. vagy mm szerint lesz kimérve, hanem még a régi mérték szerint mérőszámra s igy gyakran megesett, hogy a cseléd még a mértékben is megrövidülést szenvedett, miután a régi mérték térfogatát, ürtaltalmát ma már az illetékes hivatalok nem hitelesitik s igy azokat a visszaélni akaró gazda tetszésszerinti nagyságban készitheti, vagy legalább a mérték használata joggal kelti fel a cseléd bizalmatlanságát. Előfordult az is, hogy a bérföldek sem szolgáltattak ki a kialkudott nagyságban s jóformán rendszerré vált, hogy a cselédbérföldekül mindig a legsilanyabb táblák jelöltettek ki.

Ezen csak ugy lehet segiteni, ha a törvény elrendeli, hogy minden cselédnek szerződtetése alkalmával bérlevél adandó, amelybe a kialkudott bér s a kiszolgáltatandó gabonanemü minősége bevezetendő. S ha a cseléd jogos panasza esetén a gazda nemcsak a megvont bér megfelelő mennyiségben való kiszolgáltatására szorittatik, hanem szigoruan meg is büntettetik, az összeség érdekében, mert az ily visszaélő gazdák kapzsisága miatt azután azok is szenvedni kénytelenek, akik a cselédbéreket mindenkor kellő minőségben és mennyiségben szolgáltatják ki.

Panasz tárgyát képezik továbbá a cselédlakások is. Tudjuk, hogy napirendben van több cselédcsaládnak egy szobában való összezsufolása. Tudjuk azt is, hogy a cselédek tulnyomó része nem szeret egyedül lakni, aminek magyarázata egyrészt, hogy kevesebb tüzelőt fogyasztanak, hogy a családanyák felváltva munkába mehetnek s gyermekeiket felváltva gondozhatják és vannak egyéb más erkölcsi momentumok is, amelyek előttük az együttlakást kivánatossá teszik.

Ismételten kisérelte meg már több törvényhatóság a cselédlakások ügyének szabályrendelet utján való rendezését, de ez nem sok sikerrel járt. A törvénynek lesz feladata ezt a kérdést végleg rendezni olykép, hogy bizonyos határidő, mondjuk 10 éven belül minden egyes munkaadó köteleztetik arra, hogy családos cselédjének külön szobát adjon lakásul. Igazán felesleges ezen intézkedés előnyeit akár erkölcsi, akár közegészségügyi, akár társadalmi szempontból behatóbban méltatni, olyannyira kézzelfogható az intézkedés jelentősége.

Sok panaszra szolgáltatott okot továbbá a vasár- és ünnepnapok be nem tartása. A cselédnek sok helyütt pihenője soha sem volt, legfeljebb esős napokon, a midőn a mezei munka szünetel. Hiába van vasárnapi munkaszünetről szóló törvény, azt a közigazgatás laza ellenőrzése folytán könnyü kijátszani. Az uj cselédtörvénynek lesz a feladata, hogy pontosan körvonalozza, hogy mily munkák teljesitésére kötelezhető a cseléd vasár- és ünnepnapokon, s mily esetekben, mily feltételek mellett lehetséges a cseléd munkáját ünnepnapokon is igénybevenni. A cselédtörvényben való felvételnek meglesz a maga eredménye, mert a cselédtörvény minden egyes cselédkönyvben egész terjedelmében kinyomattatván, maga a cseléd fogja legjobban ellenőrizni a törvény szigorú végrehajtását.

A vasárnapi és ünnepnapi munkaszünet betartására és a cseléd munkájának igényelvesztésére nézve az OMGE. a belügyministerhez felterjesztett memorandumában az alábbiakban körvonalazta álláspontját:

„Vasárnapokon, karácsony, husvét, pünkösd két-két ünnepnapján s Szent István napkor a gondozására bizott jószág s tekvőhelyének rendes ellátásan kivül, a cseléd köteles délelőtt 9 óráig a holtleltárt és a majort rendbehozni, külső mezei munkára azonban ezen napok folyamán nem kötelezhető.

Halaszthatatlan sürgős mezei munka esetén, melynek elmulasztása a gazdának sulyos anyagi veszteséget okozna, joga van a gazdának a cselédet vasárnap s illetve ünnepnap is kirendelni, köteles azonban az akkor folyó napszámot nem egész napra terjedő munkánál, minden esetben legalább fél napi bért a cselédnek azonnal kifizetni. Elemi csapások, mint árviz, tüzvész, zivatar stb. esetén a cseléd köteles vasár- és ünnepnapokon is a védekezési munkálatokat napszámbér igénye nélkül teljesiteni. Ha a cseléd vasárnap, vagy a kijelölt ünnepnapokon istentiszteletre akar menni, ugy elemi csapást kivéve, d. e. külön munkára nem kényszerithető.

Ez a definiczió már megállja a helyét.

(folyt. köv.)

Közönség köréből.*)

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Nem tudom miért, tán felösmerve Poprád-Budapest között a legrövidebb utvonalat, de ez évben igen látogatott völgyévé lett Rimavölgye az automobilistáknak. Nincs egy hét, ugyszólván nincs egy nap, hogy egy-két automobil végig ne száguldana az elég keskeny megyei uton, mondhatom nem kis boszuságára és veszedelmere az e völgyön élő, és sajnos, a modern technika e „non plus ultrajához" még hozzá nem szokott, csak az ódon, mult századokbeli közlekedési eszközöket ösmerő és azokat használó népeknek és lovaknak.

Önök talán, kik a megye székhelyén laknak, kinevetnek bennünket szegény, egyszerü falusiakat. Lári-fári! Mily pompás látvány, mikor egy szép automobil a Samarjay-sarkon bömbölve, lassan, meltósagteljesen megjelenik. S e mellett még élénkséget, forgalmat is jelent, mely a város életét határozottan fejleszti, nagyobbitja. Mindez eszükbe jut, sőt még tán sokkal több szép is, s szivükben teli büszkeséggel és megelégedéssel sétálnak végig a korzón. De az eszükbe nem jut, azt nem gondolják, hogy az az automobil egy rövid félóra alatt tette meg az utat Tiszolcz-Rimaszombat között, hogy Nyustyán egy öreg urat egy kocsihoz lapitott, Brézón ugy megvaditott két pár teherkocsiba fogott lovat, — hogy a lovak egymásnak rohantak s ugy a kocsi, mint a lovak össze-vissza törtek; hogy Rimabányán egy gabonával megrakott kocsit az árokba döntött, a kocsist maga alá temetve; hogy Rábón egy gyereket csaknem halálra rémitett; szegény gyerek az utolsó pillanatban ugrott el a pneumatik elől; sőt, hogy mindjárt Tiszolczon világgá vaditott lovak által egy szegény embert elgázolt, ki most élet-halál között fekszik otthon; és még Isten tudja hol és mit okozva ért le Rozsombatba. Mindennap hallom ez általános panaszt innen-onnan De hiába! Hisz elvégre akinek automobilja van, annak jogában van automobilozni; és ugy törheti ki a saját nyakát mint a hogy a másét. Mink falusi „misere plebs" ezt türni, ebbe beletörődni — a meddig lehet.

Tudjuk ugyan, hogy van egy paragraphus, mit már a józan ész és az emberek iránti legcsekelyebb szeretet is diktál, különben, mely a falukon való gyors áthajtást tiltja. De tudjuk azt is, hogy ez csak olyan irott malaszt, mely szegény embereknek jó, de az automobilos urak nem respektálják. Mikor a pórul járt ember ijedtségéből felocsudik (ha ugyan végleg el nem gázolták), mikor megvadult lovait sikerül nagynehezen megfékezni és a végleges összetöréstől megmentenie, akkor a modern guelletine már a más határban követ el ily kedélyes hunczutságot, emlékül csak a szagát hagyva a szájtátó szegény emberre. Es az még szerencsés, hogy ugy a hogy megmenekült a végleges pusztulástól s hálafohászt rebeg.

Tisztelt szerkesztő ur! Ne vegye ezt tulzásnak, a mit itt leirtam. Mondok még különbet is, a mi velünk történt s minek bitelességéért felelek.

Folyó hó 6-án K. L. ev. lelkész ur két lelkésztársa kiséretében Tiszolczra utazott. Nyustya község fölött, kiesett a tengelyszög, a bricska kereke leesett. Persze ugy K. L ur mint a kocsis leszálltak a kocsiról s egy pár száz méterre visszatértek tengelyszöget keresni. A más két lelkész urat vivő kocsi is megállott természetesen s annak kocsisa ügyelt föl a K. ur lovaira is. Épen akkor jött szembe egy automobil, tülkölve, óriási

*) Ezen rovat alatt közlöttekért a felelősség a beküldőt terheli.

---

feszitsük meg minden figyelmünket, mert ritka tünemény fog lefolyni szemeink előtt.

Egyszerre, minden átmenet nélkül majd itt — majd ott szétpattan a bimbó: a burkoló kehelylevelek visszarugódnak, a ligetszépe kitárja 2—3 czentimeter hosszu sárga szirmait. kinyulnak összenyomott porzói és mintegy álomból ébredve nyujtózik négyágu bibéje.

De mindez egy szempillanat műve, egy villanás, ugy hogy megdörzsöljük szemeinket, igazán láttuk-e vagy csak képzeltük ezt a tündéri idyllbe illő tünemény?...

Mig ezen törjük fejünket, pár percz mulva ujra villan egyet a virág s ott szemünk előtt egészen kitárul a félig nyilt virág: visszahajolnak a sárga szirmok, fölfelé hajlik a nyolcz porzó, lefelé a bibe s annak négyágu csillaga is széttárul; beláthatunk a mézedények tövén elterülő fénylő olajzöld karikához.

Itt áll előttünk tiszta pártájában a szüzi virág, szerelemre, megtermékenyitésre várva, mintha csak a tündérek öltöztették volna menyasszonyi ruhába s azok pattantották volna elő hirtelen bimbójából az esti szürkület rózsás derengő fényénél.

Az éj folyamán eljönnek az éj vándorai, a rovarok s azok áthordják a virágport a másik virág bibéjére. Korán reggel még egy-két kinyilt virágot, de a nap melegére hervadásnak indul, összekonyulnak szirmai. Estére ránczos vénség lesz a tegnapi tündérpártában megjelent szüzből. csak egy nap a virág élete. Azután következnek a többi bimbók és szürkületkor sokáig akadnak uj kinyilók. mert a ligetszépe sokat virit.

Vannak olyan virágok, a melyek jó illatukkal tultesznek a legjobb illatszereken. Hiszen már a lekaszált fü: a széna illata is olyan, hogy illatszerekben próbálgatják utánozni.

A mező illatozói közül érdekes az apró kakukfü, vagy démutka. a mely csoportosan szokott egy-egy helyet ellepni és messzire árasztja fölséges illatát. Es illatos nemcsak az igénytelen apró lilás szinü virág, hanem illatozik a szár és a levelek is illatot lehelnek. De sajátságos, mintha helyhez volna kötve az az illat; ha leszakitjuk és máshova visszük, azt az átható, kellemes illatot többé nem érezzük rajta, a mit az első perczben árasztott.

Másik illatozója a mezőknek, sőt az utszéleknek is a somkóró. Ennek a növénynek a levelei és virágja a luczernára és a lóherére emlékeztetnek. A növény körülbelül félméter magasra nő, levelei és virágai aprók. A sokfelé elágazó szár végén ülnek az apró sárga virágocskák, de van fehérvirágu somkóró is.

A nép vidékenként nagyon sok nevet adott neki. Hivják mézkerepnek, patikai mézkerepnek mézes illatáért; egyéb nevei: bucskóró, dutkóró, királyfü, királynéasszony káposztája, kőhere, nagy lóhere, medvefü, molyfü. Az utóbbi nevét ugylátszik, azért kapta, mert moly ellen használják. A napokban olvastam különben, hogy erre a czélra egy kiváló vegyész a kakukfü kivonatat is ajánlja.

A somkóró is minden részében kellemes illatot áraszt, a mely a lépes méz szagára is emlékeztet. De ez a növény letörve nem veszíti el illatát; hanem ha hazavisszük és megszáritjuk, még növekszik kellemes illata, ha szekrénybe tesszük. az egész szekrény megtelik illatával és évek mulva sem veszíti el kellemes illatát.

Fölemlitsem-e a vad murkot, meg az egérfarku cziczkórót vagy cziczkafarkat, a melyeknek fehér ernyőitől nyáron messzire viritanak a mezők?

Hát a fehér mécsvirág? Ingó-bingó szálainak végén vagy félméter magasan a földtől földuzzadt csésze szélén ülnek a hófehér szirmok s a virág csakugyan lobogó mécsesre emlékeztet, a melynek edényét a bögreformára fölfuvódott kehely alkotja, lángját pedig a fehéren villogó szirmok.

Ott a fü közt a csinos kis sárga szarvaskerep. Alig látnánk meg, ha nem volnának a kocsánain meglehetős nagy, sötétebb élénksárga, pillangós virágai, a melyek egy csomóban, körben ülnek a szár végén.

De ne felejtkezzünk meg, a mező költészetéről lévén szó, arról a sok énekes és diszes rovarról, a mi a rétek, mezők életéhez tartozik. Ott czirpel az ezernyi ezer tücsök a füben, ki halkabban, ki erősebben fujja a maga nótáját és pedig nem a száján, hanem vagy a lábait dörzsölve az első szárnyához, mint a szöcske, vagy az első szárnyait egymáshoz dörzsölve, mint a tücsökfajták. Ott ugrándoznak a lépkedő lábai előtt a zöld és szürkés szöcskék. Hát még az a sok tarka lepke, a melyeknek szinpompája vetekedik a virágok szinével! Leggyakoribbak a réteken a vöröses Rókalepkék, meg a szürkés gyöngyházlepkék, a melyeknek szárnyán a gyöngyház szinjátéka alkot finom hamvat és a kisebbnagyobb lycaenák, a mezők apró balettánczosai, a melyeknek szinezete azurkéktől kékes-szürkéig váltakozik.

Mindezekhez járul az az andalitó csöndes zümmögés, a mit a méhek és pöszörök végeznek mézetkutató folytonos munkájukban. A kitartó munkának gyönyörü példái a dongó-bongó örök dolgosok, a melyek nem restelik sorra fölkeresni az egyes virágokat s összegyüjteni a virágok fenekéről a mézet.

Imitt-amott egy-egy fekete magános méh, valami nomádfajta fürdik a pongyola pitypang vagy az oroszlánfog fészkes virágzata közepén a sok porzóban, olyan jókedvüen hemperegve a virág közepén, hogy csupa életkedv, csupa derü árad el onnan.

De még egy virágról kell megemlékeznem, a mi néhol föltalálható nedves réteken. Nem valami feltünő virág, de a monda őseinkkel hozza érdekes kapcsolatba.

Ez az orvosi vérfü, a melynek egyébb nevei: vérszopóka, Isten szakálla, csabafü, csabaüröm, csábafü, csába ir, Csaba ire. Ez az utolsó név adja meg a dolog magyarázatát, ha azt az ősi hunmondákkal összevetjük.

Az egész növény nincs félméter, kevés levele és kevés virágja van. Fürészes szárnyas levelei a füben rejtőznek, hosszu kocsányon állanak rozsdavörös bunkóhoz hasonló virágzatai. Csészéje vérszin piros, porzótokjai feketék. Ez adja meg a virágnak aludt vér szinü tekintetét.

A Csaba ire névről jut eszünkbe, hogy világverő Attila hun királynak két fia maradt s az igazi hunok Csaba mellé állottak. Mikor már a testvérharczban elhullott Csaba népének a java, akkor a királyfi elővette anyjától kapott varázsnyilvesszőjét s azzal lőtt a mezőn. Utána menve egy fübe találta beszuródva: evvel a füvel életre keltette holt vitézeit s azok ujra harczba állva, szétverték az ellenséget, ugy hogy Csaba népe: a székelyek, letelepedhettek Erdély bérczei között. De valahányszor ellenség támadt rájuk, mindig előjöttek az égen a tejuton, a hadak utján Csabának meghalt vitézei és megvédték a népet. Ez a Csaba ire, vagy Csaba gyógyitó irjáról szóló monda összefügg az igénytelen vérfüvel.

Ilyen költészet szelleme lebeg a mezők fölött, a melyeknek himes virágszőnyegét maga az Isten szőtte ezernyi élő szinnel; azért nem is hasonlithatók a mezők himes szőnyegéhez Smyrna legszebb és legdrábább szőnyegei.

gyorsasággal. A kocsis, drabális erős ember, az egyik kezével a saját, a másikkal a K. ur ágaskodó és remegő lovait tartotta. Az automobil ugyan kissé meglassitotta menetét, de ép egy pár lépéssel a lovak előtt, bár erre már semmi szükség nem volt, a lelkiismeretlen és meggondolatlan saffeur megszóllaltatta ujra a rémtülköt. A lovak erre oldalt vágódtak, feltartózhatatlan vadsággal és ijedtséggel. A kocsis nem birta őket visszatartani, a zabola elszakadt. A bricskát a lovak magukkal ragadták oldalt föl egy dombra. Hirtelen kanyarulattal megfordultak, a kocsit háromszor forditva át magakörül. Természetesen a kocsi összetört, az eleje a két kerékkel leválott s a lovak igy rohantak vissza Nyustya felé az országuton. Az automobil azonban nem állt meg, hanem bár lassabban, de mindenütt a lovak nyomában rohant. Mikor a lovak leértek oda, ahol K. ur és a kocsis a tengelyszöget keresték, a mezőről a zajra odacsődült emberekkel nagynezen lefogták azokat. Az automobil azonban még akkor sem állott meg, bár láthata vezetője, hogy a megvadult lovak ujra ágaskodtak, remegtek a közeledő zugástól. Az utolsó pillanatban, mikor az automobil hozzájok ért, mikor csak a legnagyobb erőmegfeszitéssel volt képes a kocsis őket megtartani, dühösen odakiáltott: Az urak mindenét, álljanak már meg! S mit gondol tisztelt szerkesztő ur, mi volt a felelet? Hát az, hogy az automobil azért sem állott meg, sőt még a benne ülő urak felugráltak, az egyik dühös, fenyegető muzdulattal a kabátja alá nyult, mintha keresett volna valamit. No és el is érték a czéljukat. A kocsis, a „misera plebs“ egy tagja megijedt e mozdulattól. Hogyne, hisz a XX. században az automobilnál kezdődik az ember; annak oszt mindent szabad. A szegény ember pedig vehet uj kocsit, esetleg lovat, az automobilnak pedig ütheti bottal a nyomát, mert se számát se a benne ülőket nem ösmerheti meg.

No de vigasztalódjunk; hát ha nem vesztjük el a tengely szöget s rajtunk fordul keresztül háromszor a kocsi? Még igy jobb!

Hát mit szól mindezekhez tisztelt szerkesztő ur!

Én azt hiszem, sőt tudom, hogy ha törvényeink nem intézkednek kellőképen ezen dolgokról, ugy tövid időn belül a „misere plebs“ fog intezkedni a maga bőre érdekében. Ettől meg aztán azt hiszem, el megy az automobilos urak kedve.

Rimabánya, 1906. augusztus hó 7-én.

Teljes tisztelettel:

Kolbenheyer Zoltán,
joghallgató.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujitották avagy hátrálékaikat ki nem egyenlitették, hogy ugy az előfizetést megujitani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Személyi hirek. *Fedák* Sári, a hirneves szinművésznő f. hó 12-én gépkocsiján városunkba érkezik.

Fráter Loránd a dalköltő-, énekes- és hegedűművész, kinek játékában csak a közel multban volt alkalmunk gyönyörködni, a tegnapi napon elutazott Csizfürdőből és körutra indult. Tiszteletére *Horváth* József csizi fürdő részvényes 8-án este búcsúlakomát rendezett.

Molnár József ügyvéd, takarékpénztári ügyész és *Medveczky* Sándor kir. közjegyző, kik par hétig fürdőn időztek, hazaérkeztek.

Baloghy György budapesti főügyészhelyettes szabadságidejét mostan tölti birtokán Lipóczon.

Langhoffer Viktor kir. albiró f. hó 12-én 6 heti szabadságra tavozik.

Uj főigazgató. A király a vall. és közoktatásügyi minister előterjesztése folytán a beszterczebányai tankerület élére *Jurkovich* Emil beszterczebányai kir. katholikus főgimnáziumi igazgatót nevezte ki.

Esperességi közgyülés. A gömöri ev. ref. egyházmegye folyo hó 2-án a helybeli egyesült protestáns főgimnázium diszes tornacsarnokában igen népes rendkivüli közgyülést tartott *Csabay* Pál balogi lelkész, helyettes-esperes elnöklete mellett. A közgyülés főtárgyát a volt esperes *Nagy* Pál halálával szükségessé vált intézkedések elrendelése képezte. Nagy Pál emlékét és halhatatlan érdemeit jegyzőkönyvben örökitették meg. Az uj esperesre szóló egyházközségi szavazatok folyó hó 26-ig adandók be *Csabay* Pál esperes-helyetteshez, a ki azokat a szavazatfelbontó bizottsághoz fogja továbbitani. — A fontos és igen érdekes gyülés részletes lefolyásáról különben — sajnos, — nem irhatunk. Egyrészt, mert lapunk belső munkatársai közül egy sem volt itthon s igy nem küldhettük ki, másrészt pedig a multban követett helyes eljárástól eltérőleg a ref. lelkészi és jegyzői karból ezuttal senkitől sem kaptunk bővebb értesitést. — Annyit hallunk csupán, hogy az egyházmegye községeinek tulnyomó többsége a közgyülést, sőt a *Nagy* Pál elbetegesedése óta az esperesség ügyeit is példás tapintattal és lelkiismeretességgel vezető *Csabay* Pált fogja kitüntetni bizalmával. Ambár vannak, a kik *Czinke* István rimaszombati és *Vattay* László rimaszécsi lelkészt és esperességi főjegyzőt is szivesen látnák az esperesi székben.

Esküvő. *Szoboszlay* Sándor, helybeli rendőrfogalmazó ma esküszik örök hüséget *Mihalik* Margit urleánynak Nagyveszverésen.

Lelkész választás. A losonczi ev. ref. egyház f. hó 13-án tartja meg a II. lelkészi állás betöltése miatt lelkész-választó közgyülését. Miként a „Losonczi Ujság“-ban olvassuk, a választáson egyhangulag *Kájel* Endre volt rimaszombati segédlelkész személyében összpontosul a losonczi reformátusok bizalma. Ennek őszintén örvendünk, mert Kájel itteni müködése alatt ugy tudása, hivatottsága, mint társadalmi érintkezése által mindenki tiszteletét és rokonszenvét érdemelte ki s igy méltó arra, hogy ily diszes lelkészi állást töltsön be. — A losonczi egyház csak nyerni fog az ő megválasztásával.

A gömörmegyei muzeum a mai napon d. e. 10—12-ig nyitva van a közönség számára. Ugyanott a Tompa-szobában beiratkozhatnak a muzeum-egyesület tagjai közé. Rendes tag fizet évenként két koronát, pártoló tag egy koronát. Az egyesület alapszabályait a tagok dijmentesen kapják.

Gyászeset. Vettük a gyászjelentést, mely szerint Budaméri *Ujházy* Kálmán miskolczi lakos, takarékpénztári igazgatósági és képviselőtestületi tag f. hó 6-án jobb létre szenderült. Az elhunyt testvéröcscse volt nagynevü vármegyei főjegyzőnknek *Ujházy* Lajosnak. Ifju éveit születési helyén Rozsnyón, majd városunkban töltötte, hol megismerkedett *Marikovszky* Margittal, néhai *Marikovszky* Gusztáv vármegyei hirneves főorvos leányával, kit nőül is vett. Innen Miskolczra költöztek, hol gyógytárt nyitott, gyógytárát azonban évekkel ezelőtt eladta és visszavonult a magánéletbe, csak a városi, köz- és társadalmi ügyekben szeretett részt venni. Kedves, megnyerő, előzékeny modoránál fogva mindenki szerette és becsülte. Elhunytát kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja. Mi földinket, az ág. ev. egyház pedig egy buzgó hivét és presbiterét veszitette el benne.

Bizottsági ülések. A vármegyei közigazgatási bizottság folyó ho 13-án tartja rendes havi ülését *Fáy* Gyula főispánunk elnöklete alatt. — A községi és körjegyzői egyesület pedig folyó hó 21-én tart nyugdijkezelő választmányi ülést *Lukács* Géza főjegyző elnöklete alatt.

Közgyülés. A rimaszombati izraelita hitközség f. hó 6-án rendkivüli közgyülést tartott, melynek napirendjére a kántorválasztás volt kitüzve. A kántori állásra beérkezett pályázatok közül a választmány Grünfeld Farkas abaujszántói és Rosenblum diósgyőri kántorokat ajánlotta. A közgyülés szavazattöbbséggel *Grünfeld* Farkas abaujszántói kántort választotta meg.

Házasság. *Spitzer* Jakab bejei kereskedő f. hó 7-én (kedden) a helybeli izraelita imaházban oltárhoz vezette *Braun* Matild kisasszonyt, Braun Gábor helybeli kereskedő szép és kedves leányát.

Szontagh Béla temetése. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra f. hó 3-án Dobsinán a város tragikus véget ért polgármesterét: iglói *Szontagh* Bélát. Képviseltette magát a temetésen vármegyénk valamennyi rendezett tanácsu városa, számos szepességi város és egyesület. *Andrássy* Géza gróf gyönyörü élővirág koszorut küldött a ravatalra. Dobsina város tanácsa *Bornemisza* László alispán elnöklete alatt tartott rendkivüli közgyülésén egyhangulag *Csermák* Sándor dr. első tanácsost választotta polgármester-helyettessé.

Kereszténygyülés. Tiszolczról értesülünk, hogy f. hó 18-án ottan tartandó nagyobb szabásu kereszténygyülésre a nyustyai járásbeli főszolgabirói hivataltól engedélyt kértek. *Máriássy* Gyula főszolgabiró, ki személyesen fog a gyülésen ellenőrködni, az engedélyt megadta. Hogy mi a gyülésnek a tárgya és czélja, nem tudjuk. A rendezőség élén egy alföldi jó nevü és hirü ev. ref. lelkész áll, ki körleveleket bocsájtott ki. Ez ideig gyülést tartottak Budapesten és egyik nagyobb alföldi városban. Annak idején referálni fogunk a gyülés eredményéről és kérjük már ez alkalommal a tiszolcziakat, adjanak kimeritő referádát, hogy azt bővebben ismertethessük.

Hangverseny. Putnokon a fürdő összes helyiségeiben az abafalusi ujonnan épitendő róm. kath. templom javára, 1906. évi augusztus hó 19-én, Piskóthy Ferencz törvényszéki jegyző kiváló tenorista közreműködésével hangversenynyel egybekötött tánczmulatságot rendeznek. Kezdete este pont 8 órakor. Belépő-dij 2 korona, — családjegy 5 korona. A rendezőség élén *Liptay* Arnold plébános és *Hönsch* Ede kir. bányatanácsos állanak.

Halálozás. *Hagetter* Julia m. kir. posta- és táviró főnökhelyettes, Hagetter Lajos volt rszombati asztalos mester leánya, f. hó 6-án elhunyt. Temetése e hó 8-án ment végbe nagy részvét mellett. Elhunytát özvegy édes anyján kivül két testvére gyászolja, kik a következő gyászjelentést adták ki: özv. Hagetter Lajosné szül. Brady Mária mint édes anya, Hagetter Irma és Lajos mint testvérek, — özv. Fábián Lászlóné szül. Brady Julianna gyermekével mint nagynéne, a többi rokon nevében is mély fájdalommal jelentik forrón szeretett leánya, testvérük illetve rokonuk *Hagetter Julia* m. kir. posta- és távirdai helyettes főnöknek folyó évi augusztus hó 6-án este 9 órakor rövid betegeskedés után élete 24-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai folyó évi augusztus hó 8-án, szerdán d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a rimaszombati sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat a megboldogult lelki üdveért csütörtökön: augusztus hó 9-én reggeli fél 8 órakor fog a rimaszombati róm. kath. templomban a Mindenhatónak bemutattatni. Aldás és béke lengjen drága hamvai fölött!

Tánczmulatság. A Rimaszombatban időző gimnáziumi tanuló ifjuság sikeresnek igérkező tánczmulatságot rendez f. hó 19-én a Széchenyi kertben. Üdvözöljük a helyes eszmét, mert városunk közönsége igy nyáron igen unja magát, s jól esik egy kis mozgalmas társas összejövetelben részt venni. — A meghivót és névsort közöljük: Meghivó. A Rimaszombatban időző gimnáziumi tanuló ifjuság, a helybeli főgimnáziumi zászló-alap javára, f. évi augusztus hó 19-én, a Széchenyi-kertben nyári tánczmulatságot rendez, melyre czimzettet és b. családját tisztelettel meghivja a rendezőség. Tánez kezdete délután 5 órakor. Belépő-dij 1 korona. Felülfizetéseket a jótékony czél érdekében köszönettel fogadunk s hirlapilag nyugtázunk. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság augusztus 20-án tartatik meg. — Rendezőség: Kovács Dezső főrendező, Kardos Elemér pénztáros, Jellinek József ellenőr, Baskay Gyula, Borsody László, Einhorn Dezső, Gondkievics Ferencz, Gregor Béla, Görbe Gyula, Haas Géza, Istók Barna, Jellinek Adolf, Kapor Aurél, Kerekes Tibor, Kishonthy Béla, Kontratovics Ernő, Kohn Aladár, Kohn Miklós, Krausz Gyula, Lukács Béla, Lukács Endre, Meskó Barna, Náray Ede, Osváth Arpád, Perecz Barna, Póznán István, Pitta Bódog, Szakall Béla, Szakall István és Vályi Ferencz rendezők.

Kétszer virit a *Lengyel* kertben az arany almafa, második eset már ez az idén. A multkor arról emlékeztünk meg, hogy *Bornemisza* István uzapanyiti földbirtokos kertjében viritott másodszor az orgona, most ez egy ujabbi ritkaság. Valószinüleg a rendkivüli időjárásnak tulajdonitandó.

Gyászeset. Lapunk zártakor vesszük a gyászhirt, hogy *Szigeti Benedek* Gyuláné Nagykárolyban f. hó 8-án 60-ik évében jobblétre szenderült. Az elhunytban *Szigeti Benedek* Gyula helybeli tornatanár és vivómester édesanyját veszitette el.

Oriási jég pusztitott folyó hó 10-én a délutáni órákban a Rimavölgyön *Ráhó* és *Rimabánya* tájékán. Szemtanuk mondják, hogy galambtojás nagyságu jegek estek nagy zaporral és tönkreverte a még földben levő kapás növényeket.

Halálozás. A dobsinai Szontagh-családot ismét mély gyászba boritotta Szontagh Mártonnak f. hó 8-án hosszas szenvedés után 84 éves korában történt elhalálozása. A halálozás ugy Dobsina városban, mint a vidéken általános részvétet keltett, az összes középületekre kitüzték a gyászlobogót, s temetése, melyen a városi képviselőtestület, a dobsinai ág. ev. egyház, a dobsinai takarékpénztár igazgatósága, az elemi és polgári iskolák testületileg s a varos és vidéke intelligentiája nagy számban megjelentek f. hó 9-én délután ment végbe az ág. ev. egyház szertartásai szerint.

Vasuti elgázolás. Folyó hó 4-én amint Szaniszló Béla és kőmives segéd társai Ózdról jövet a feledi állomáson leszálltak és Serkére indultak, az állomás végén levő átjárónál — nem véve észre hogy a rimaszombati vonat oda ért — *Szaniszló Béla* 25 éves kőmivessegéd a vonat alá került és mind a két lábét térden alul elvágta. Szaniszlót rögtön beszállitották a rimaszombati kórházba, a hol maig is él és ugy látszik életben is marad.

Uj vasutak. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter *Molnár* József rimaszombati ügyvédnek Poltártól Rimaszombatig, Rimaszombattól a Ratkóvölgyön keresztül Ploszkóig, Rimabányától—Kokováig épitendő vasutra az engedélyt megadta.

Kérelem. Tisztelettel kérem a gömörmegyei földbirtokos urakat, kik az aratást a szokásos ünnepiességgel befejezték s ez alkalommal munkásaiktól *kalász-koszorut* kaptak, ilyen a népizlésre és fölfogásra nézve jellegző aratási koszorukat a vármegye különböző pontjairól — még ha régebbi évekből valók is — méltóztassanak a Gömörmegyei Muzeum számára az Igazgatóság czimén szivesen beküldeni. — Rimaszombat, 1906. augusztus 5. — *Fábry János*, igazgató.

Megszökött rab. Folyó hó 11-én a reggeli órákban a kurinczi földmives iskolánál gazdasági munkát végző rabmunkások közül egy könnyebb börtönre elitélt rab megszökött. A felügyelő őrök közül az egyik rögtön jelentette az esetet a kir. ügyészségnek. A kir. ügyészség pedig a helybeli csendőrszakasz-parancsnokságot kereste meg és ezzel a megszökött rab elfogatására megindult a hajsza. — Valószinü, hogy a közeli erdőségekbe rejtőzött, s ismét kézre fog kerülni.

Tűzvész. Gömörrákoson f. hó 2-án reggel ismeretlen okból tüz ütött ki, a mely öt lakóházat melléképületeivel együtt elhamvasztott.

Égő vonat. E hó 5-én este 10 órakor a helybeli vasuti indóháznál várakozók rémülve nézték, hogy a Feledről berobogó személyvonat egyik kocsijának a teteje lángokban all. A vonatot, melyen az utasok is kétségbe voltak esve, de veszedelem nem történt, csak az állomáson állitották meg, s a vasuti személyzet a tüzet rögtön elfojtotta. A tüz keletkezésének oka előttünk és az utasok előtt is ismeretlen. Lehet, hogy a mozdony szikrája gyujtotta azt fel.

Konviktus. A nagyrőczei állami felső kereskedelmi és polgári iskola tanulói számára a város közönsége által alakitott egyesület, tanári felügyelet mellett hazilag vezetett konviktust tart fönn, melyben a tanulók havi 12, 14, 16 és 17 korona kedvezményes árért kapnak ebédet és vacsorát. Az ellátás többi része a városban havi 12—16 koronáért beszerezhető. Bővebb felvilágositást az intézet igazgatósága ad.

Pályázat. „Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegylete“ a f. év november 1-én megnyitandó *„cseléd-leányképző“-jének gondnoknői* állására pályázatot hirdet. A gondnoknő kötelessége lesz az intézet növendékeit a háztartás mindennemü munkájába bevezetni és begyakorolni s azok erkölcsi tisztaságára szigoruan felügyelni. Fizetése teljes ellátáson és lakáson kivül havonként 24 korona. — Intelligens özvegyasszonyok előnyben részesülnek. A születési, családi ertesitő és hatósági bizonyitványokkal felszerelt s sajátkezüleg irott kérvények beküldendők folyó évi szeptember hó 1-ig *Samarjay Jánosné* nőegyleti elnökhöz.

Titokzatos halál. Annafalván még e hó 3-án este őrjáratra indult *Novák* János erdőőr. Minthogy azonban a rendes időben nem érkezett haza, keresésére indultak és vasárnap ráakadtak egy fiatal erdőben, a hol holtan feküdt. *Hajcsi* Sándor kir. járási orvos, *Heincz* Hugó dr. városi tisztiorvos és *Aranyossy* Béla járásbiró azonnal megjelentek a helyszinén. A boncolás megállapitotta, hogy a halált puskagolyó okozta, a mely a jobboldalon, a 3 borda közben hatolt be s a bal csipőnél jött ki s az áldozat bőrtáskájába furódott. A lövés iránya folytán csak a későbbi vizsgálat fogja eldönteni, öngyilkosságnak vagy gyilkosságnak ezett-e áldozatul a szerencsétlen erdőőr. A csendőrség két dobsina tót paraszt vadorzót a gyilkosság gyanuja alapján már le is tartóztatott.

A gömörmegyei Muzeumnak ajándékozott tárgyak jegyzéke 1906. julius hóban:

Fakanál és villa, Loysch Ödönnétől.

Három drb. gyürü, T. I.-tól.

Oltárkép, Jézus az angyallal, az alsó-szkálnoki ág. h. ev. egyházközség letéte.

472. drb. könyv Czener András és Pál könyvtárából.

Honvédtiszti kard, Pongrácz Imre őrnagy hagyatékából, Penyigei M. Lajosnétól.

„Ülü madzser“ régi himzés Kaukáziából, Vidavszky Lászlónétól (Doboz, Békésm.).

Pro libertate rézpénz, Fráter Mórtól

Kőnyomatu arczképek 11 drb, Br. Nyáry Sándornétól.

4 drb. rézpénz, Perecz Bélától.

Dr. Bátky Zs. Utmutató néprajzi muzeumok szervezésére, a Muzeumok és Könyvtárak orsz. Főfelügyelőségétől.

Psalterium és lengyel ezüst garas, Mesko Barnától. Majolika edény, Kovács Józsefnétől.

86 füzet, 2 földrajzi atlasz, 28 évfolyam Sárospataki Lapok, 22 évf. Középisk. tanáregy. Közlöny, 21 évf. Gömör-Kishont, 18 évf. Pesti Hirlap, egyéb hirlap 37 drb., 18 füzet régi zenemű. Baksay Istvántól.

Jelentés a m. nemz. Muzeum 1905 évi állapotáról, a m. Nemz Muzeum Igazgatóságától.

17 községi pecsétnyomó és bélyegző, a rimaszécsi főszolgabirói hivataltól.

Regi patkó Murányvárból, Dr. Szalay Páltól.

5-ik hadtest tüzérfőparancsnokság pecsétnyomója 1849-ből, letét Báró Ragályi Balassa Ferencztől, Ragály.

Hat kézi rajz, 3 rézpénz, Tóth Bélánétól.

Kanonok-kinevezési okmány, Szlopovszky Pétertől, Kokova.

Két drb. ezüst pénz, 3 emlékérem, egy gyüszü, Gömöry Jánostól, Serke.

A kegyes adományozóknak ez uton mond hálás köszönetet *a muzeumi igazgatóság.*

Gömörmegye állategészségügye. A m. kir. földmivelésügyi ministerium kiadásában megjelenő „Földmivelési Ertesitő“ julius 29-ik száma ezt közli:

Lépfene: Jolsvatapolcza.

Ragadós száj- és körömfájás: Darnya, Harmacz Rimasimonyi és Serkén.

Rühkór: Gortvakisfalud.

Sertésorbáncz: Garamfő, Pohorella, Sumjácz, Vernár, Kövi, Bellény, Darnya, Dobócza, Egyházasbást, Iványi, Rimasimonyi, Sőreg, Alsópokorágy, Bakostörék, Osgyán, Rimavarbócz, Tamásfalva, Berdárka, Berzéte, Borzova, Csetnek, Gacsalk, Geczelfalva, Kisfeketepatak, Kisszabos, Kisveszverés, Kuntapolcza, Pétermány, Szilicze, Alsóvály, Beretke, Deresk, Gömörpanyit, Harkács, Hosszuszó, Levárt, Lőkös, Otrokocs, Sajógömör, Szkáros és Tornallya.

Sertésvész: Helpa, Polonka, Gicze, Licze, Murany hosszurét, Ratkólehota, Süvete, Ujvásár, Vizesrét, Almágy, Ajnácskó, Bátka, Béna, Bugyikfala, Csomatelke, Czakó, Derencsény, Gesztete, Gömörsid, Mezőtelkes, Perjése, Rakottyás, Rimaszécs, Serke, Susa, Tajti, Várgede, Velkenye, Keczege, Likér, Nagyszuha, Pongyelok, Rimabrézó, Barka, Berzétekőrös, Dernő, Felsősajó, Gócs, Nagyveszverés, Oláhpatak, Rédova, Sajóháza, Abafalva, Bánréve, Beje, Csoltó, Hanva, Kelemér, Kövecses, Málé, Sajólénárdfalva, Szuhafő, Dobsina, Rimaszombat és Rozsnyó.

Óraüzlet áthelyezés!

A nagyérdemű közönséget tisztelettel értesitem, hogy eddig Rimaszombatban, a Jánosi-utczában levő

óra- és ékszerüzletemet

f. augusztus hó 1-től **Deák Ferencz-u. 11. sz. alá,** (Szabó István mészáros házába) helyeztem át.

Raktáron tartok mindenféle

fali, ébresztő és zsebórákat,

valódi 14 karatos arany és ezüst **ékszerárukat.**

Mindent a legolcsóbban, feltünő jutányosan, szabott ár mellett árusitok.

Elfogadok óra- és ékszerjavitásokat, melyeket teljes szakértelemmel, sajátkezüleg végzek.

Tizszeresen visszaadom a javitási dijat, ha az általam kijavitott óra nem használható.

Minden javitást a megigért időre elkészitek. A javitási dijak jutányosak.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

1—2 **Maár Béla** órás és ékszerész.

Kiadó bolthelyiség, eladó házak.

Az **Andrássy-ut** és **Tompa-tér sarkán** levő házban egy szép bolthelyiség azonnal bérbeadó.

Ugyanazon ház és a **Kossuth-u. 41.** sz. ház, mindkettő szépen rendezett udvar és kerttel, eladók Értekezhetni **Andrássi L.** fényképész tulajdonossal.

Fenyőfaeladási hirdetmény.

3456/1906 sz. — Közhirré teszem, hogy a **feketelehotai** (Szabados) (Gömör megye) volt **urbéresek „Kakas“ nevü erdejében,** a „Lazárka“ völgy északi lejtőjén mintegy **70 kholdon** található s a jóváhagyott üzemterv szerint tarolásra esedékes **fenyőállab** (Luczfenyő 75%, jegenyefenyő 25%) 10000 azaz tizezer km^3-re becsült fatömege Feketelehota községházánál az **1906. évi augusztus hó 28-án délelőtt 10** órakor nyilvános szó és irásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 65000 korona azaz hatvanötezer korona

Bánatpénz készpénz vagy ovadékképes értékpapirban 6500 kor. azaz Hatezerötszáz korona.

Irásbeli ajánlatok az árverésre kitüzött idő előtt elfogadtatnak, ha lepecsételve, egy koronás bélyeggel s a megajánlott összegnek 10%-ával, mint bánatpénzzel felszerelve nyujtatnak be; a megajánlott összeget betü és számjegyekkel kiirva tartalmazzák, az ajánlatban, valamint a boritékon az értékesités tárgyát képező haszonvétel megnevezését ugy tartalmazzák, mint az a hirdetményben van s végül, ha ajánlattevő benne kijelenti, hogy a szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

A kikiáltási árnál kisebb és utóajánlatok el nem fogadtatnak.

A szerződési és árverési feltételek a feketelehotai urbéresek elnökénél, a rozsnyói járás főszolgabirájánál és a rozsnyói m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rozsnyó, 1906. évi augusztus hó 3-án.

Nagy, főszolgabiró.

Könyvnyomdász tanulóul.

Egy 13—14 éves fiú, ki magyarul helyesen irni és olvasni tud, tanulóul felvétetik **id. Rábely Miklós** könyvnyomdájában.

Értesités.

A putnoki hitelbank részvénytársaság a t. közönség tudomására hozza, hogy a pénztárában elhelyezett állandó jellegü betétek után

5, azaz öt százalék kamatot,

a változó betéteknél pedig

4½, azaz négy és fél százalék kamatot fizet.

A betét-kamatadót az intézet mindenkor a sajátjából fizeti.

1—* **Az igazgatóság.**

Okleveles szülésznő.

Alólirott tisztelettel hozom a n. é. közönségnek tudomására, hogy kitünő szülésznői oklevelet szerezvén, ez uton ajánlom fel szolgálatomat mindazoknak, kik ez irányban hozzám fordulnak.

Rimaszombat, 1906. augusztus 8.

1—2 **Perecz Józsefné.**

Lakás: **Rimapart, 24. szám alatt**

DEUTSCH GÉZA

butoráruháza

Rimaszombat, Kossuth-utcza 3.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **Kossuth-utcza 3. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelő

butorüzletet

nyitottam.

Minden igyekezetem oda irányul, hogy szolid kiszolgálással, olcsó s jó minőségű hazai gyártmányú árúk eladásával bizalmat szerezzek.

Szives támogatást kérve, maradtam

Rimaszombat, 1906. augusztus hó.

Teljes tisztelettel

Deutsch Géza, butorüzlet-tulajdonos.

Raktáron tartok a legegyszerübb asztalos és kárpitozott butoroktól a legdiszesebb kivitelig. 1—2

ISKOLAKÖNYVEK,

mindenféle tanszerek, jegyzetkönyvek, táskák, imakönyvek, levélpapirok kaphatók

Ifj. Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedésében

Rimaszombat, Deák Ferencz-utcza 8. szám alatt.

1965.—1906. sz. — A rozsnyói járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény.

A Gömör- és Kishontvármegye rozsnyói járásában fekvő **Pelsőcz** nagyközségben 1000 kor. törzsfizetés és 200 korona lakbér javadalmazással önálló megállapitott hatáskörrel rendszeresitett másodjegyzői állás a volt másodjegyzőnek főjegyzővé történt megválasztása folytán megüresedvén, ennek törvényszerü betöltésére az 1886: évi XXII. t.-cz 82. §-a alapján pályázatot hirdetek. Pályázhatnak okleveles jegyzők, vagy a közigazgatási tanfolyamot sikeresen végzett egyének. A megüresedett állás az 1886. évi XXII. t.-cz. 72 §-a alapján f. évi **augusztus hó 14-ik napján** d. e. 10 órakor Pelsőcz nagyközségben a község közházánál tartandó tisztujitó széken fog az idézett törvényczikk 76—81 §§-a alapján megejtendő választás utján betöltetni.

Felhivom a pályázni szándékozókat, hogy törvényszerü képesitésöket igazoló eredeti okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hivatalomhoz f. évi. **aug' hó 13-ikáig nyujtsák be.**

Rozsnyó, 1906. junius 7-én.

Nagy, főszolgabiró.

Kiadó vagy eladó ház.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utcza 2. szám alatt** — a legnagyobb forgalmu helyen — egy 39 éves kitünő menetelü üzlethelyiség lakással együtt **azonnal** bérbe kiadó, esetleg örök áron is eladó. — Ertesités nyerhető **Róth Lajosnál** Rimaszombatban vagy **Konyha Géza** tulajdonosnál Ujpesten, Baross-utcza 50 sz. a. 8—*

RÁBELY KÁROLY

KÖNYVKÖTÉSZETE

RIMASZOMBAT, Kossuth Lajos-utcza 5. sz.

Alulirott tisztelettel hozom a nagyérdemü közönség szives tudomására, hogy a már négy év óta fennálló és a legjobb hirnek örvendő

könyvkötészetemet

mindenféle legujabb rendszerü **gépek, divatos betük, körzetek, diszitő tárgyak** stb.-vel szereltem fel; miért is **ajánlom szolgálatkészségemet** bárkinek a könyvkötészet körébe tartozó **munkáknak pontos, divatszerü** és **szolid kiviteiben való elkészitésére.**

Felhivom könyvkötészetemre a vidéki **jegyző** és **tanitó** urak, valamint a **kaszinók, olvasókörök** és **énekkarok** jóakaratu figyelmét is, kérve pártfogásukat.

Itt emlitem meg és hivom fel a vidék figyelmét, hogy vármegyénk minden nagyobb helyén **megjelenek országos vásárok alkalmával** a raktáromon levő több mint **ötven különböző-féle** kivitelü **ima-** és **énekes könyveimmel;** a melyek a legjutányosabb áron nálam szerezhetők meg; — ugyanakkor **bekötni való műveket is àtveszek,** miáltal a postai küldés feleslegessé válik.

A nagyérdemü közönség jóakaratu pártfogását ismételten kérve, vagyok kiváló tisztelettel

RÁBELY KÁROLY,

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utcza 5. sz.

Rimaszombat, 1906. Nyomatott RÁBELY MIKLÓS könyvnyomdájában.